

strojila stěžovatelka sama tento pohřeb nákladem 2.119 K 70 h, ač zbytek jmění, o němž zůstavitel jinak nepořídil, činí 7.828 K 50 h, i když se nepřihlíží k hodnotě nábytku, šatstva a prádla 5.391 K, jež zůstavitel zůstavil stěžovatelce, jež však v napadeném usnesení omylem nebyly připočteny ke jmění, o němž zůstavitel pořídil.

Čís. 17507.

Dopustil-li se hudebník v restauraci proti hosti nevhodných slovních náznaků a nadávek a byl-li původcem výstupu mezi tímto hostem a jiným hudebníkem, ač bylo podle služební smlouvy jeho povinností zakročiti a výstup zameziti, porušil tím jak všeobecný závazek věrnosti, tak zvláště povinnost mu ve služební smlouvě uloženou pracovati pro zdar a zájem podniku a zodpovědnost za pořádek v orchestru a je tím dán propouštěcí důvod podle § 34, č. 1 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 7. prosince 1939, Rv I 1178/39.)

Žalobce, jenž byl zaměstnán u žalovaného jako hudebník, přednesl, že pracovní jeho poměr u žalovaného se měl skončiti dne 30. dubna 1939 po předchozí dvouměsíční výpovědi. Poněvadž byl žalovaným dne 26. ledna 1939 propuštěn s okamžitou platností, prý bezdůvodně, domáhá se na žalovaném zaplacení požitků, příslušejících mu do 30. dubna 1939. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic,

nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Při právním posouzení jest vycházeti ze zjištění prvního soudu, jež odvolací soud převzal, že žalobce se ve vinárně žalovaného dopustil proti hostu Dr. K. nevhodných slovních náznaků a nadávky, že byl původcem výstupu mezi tímto hostem a hudebníkem K., ač jeho povinností podle služební smlouvy bylo, aby zakročil a počínání K-ovo zamezil. Z uvedených zjištění plyne, že žalobce, když znal obsah služební smlouvy a přes to se pustil do hádky s hostem a tomuto nadal, učinil tak vědomě a tímto svým jednáním porušil jednak všeobecný závazek věrnosti, jednak zvláště mu v služební smlouvě uloženou povinnost pracovati pro zdar a zájem podniku a zodpovědnost za pořádek v orchestru. Že nelze pokládati hádky s hosty a nadávky vůči nim za práci pro zdar a zájem podniku, o tom nelze pochybovati.

Čís. 17508.

Předpisu druhé věty § 778 obč. zák. lze bez výhrady užití jen tehdy, pořídil-li zůstavitel poslední vůli o celém svém jmění. Domáhá-li se však nepominutelný dědic neplatnosti poslední vůle, kterou zůstavitel

pořídil pouze o části svého jmění, jest podle okolností konkrétního případu posouditi, lze-li, hledíc na celou situaci říci, že nebylo na nepominutelného dědice pamatováno.

(Rozh. ze dne 7. prosince 1939, Rv II 354/39.)

Dne 8. dubna 1937 zemřel zůstavitel Josef P., zanechav poslední pořízení ze dne 21. ledna 1920 tohoto znění: Podle odstavce druhého c) notářského spisu ze dne 2. srpna 1910 přísluší mně právo volného nakládání s $\frac{1}{4}$ své čisté pozůstalosti. Využívaje tohoto práva, ustanovuji dědičkou této $\frac{1}{4}$ jmění, jež zanechám, ať již movitého nebo nemovitého svou sestru Marii H. Pro případ, že by Marie H. bezdětně přeđe mnou zemřela, budiž dědičkou $\frac{1}{4}$ vyhrazené mně k volnému nakládání moje sestra Julie B. Žalobkyně, nezl. Jiřina P. (dcera zůstavitelova, narozená dne 21. října 1925) domáhá se podle § 778 o. z. neplatnosti tohoto pořízení, poněvadž v něm není na ni, jakožto jedinou nepominutelnou dědičku, vůbec pamatováno. Žalovaná navrhlá zamítnutí a namítla, že při projednávání pozůstalosti po Josefu P. na základě přihlášky dědičné, učiněné žalovanou z poslední vůle, připadá na žalovanou $\frac{1}{4}$ pozůstalosti, ke které se také žalovaná přihlásila a $\frac{3}{4}$ pozůstalosti, ježto o nich nebylo nic ustanoveno, připadají na vdovu a nezletilé dítě. Tyto $\frac{3}{4}$ rovnají se $\frac{12}{16}$ pozůstalosti. Z toho připadá na manželku $\frac{1}{4}$, t. j. $\frac{3}{16}$, a na nezletilé dítě $\frac{3}{4}$, t. j. $\frac{9}{16}$ pozůstalosti. Připadá tedy v pozůstalostním řízení na základě poslední vůle, kterou žalované byla odkázána $\frac{1}{4}$ pozůstalosti na nezletilou Jiřinu $\frac{9}{16}$ pozůstalosti. Poněvadž $\frac{9}{16}$ jest více než $\frac{3}{8}$, jest zřejmo, že nebyl ani zkrácen povinný díl Jiřiny P., který činí $\frac{3}{8}$ pozůstalosti. Pamatoval tedy zůstavitel na svou dceru s dostatek a to bylo také důvodem, proč po 12 let svou poslední vůli nezměnil, neboť uznával za spravedlivé, aby žalovaná za svou dlouholetou službu obdržela $\frac{1}{4}$ jeho pozůstalosti tak, jak původně ustanovil a aby jeho dcera a manželka dohromady dostaly zbývající $\frac{3}{4}$, které se právě uvolnily jeho prvou rozlukou a novým manželstvím. Žalobkyně nezl. Jiřina P. není tudíž nepominutelným dědicem, na něhož nebylo v závěti ze dne 21. ledna 1920 pamatováno, nýbrž naopak tím, že zůstavitel po 12 let tuto poslední vůli ponechal v platnosti, pamatoval na nepominutelného dědice, ponechávaje mu podle zásad zákonné posloupnosti příslušnou část ze $\frac{3}{4}$ svého jmění. Ustanovení sporné poslední vůle jest odměnou zůstavitele Josefa P. žalované za vykonané služby. Josef P. žádal totiž žalovanou při příležitosti rozvodu s první jeho manželkou, aby žalovaná konala mu práce a služby v jeho domácnosti a že za to bude Josef P. pamatovati na žalovanou v poslední vůli, aby byla pro stáří zaopatřena. Nižší soudy uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Obsah poslední vůle jest nesporný a rovněž i okolnost, že v době zřízení poslední vůle, t. j. 21. ledna 1920, zůstavitel Josef P. mohl pořizovati pouze o $\frac{1}{4}$ svého majetku, že v té době neměl nepominutelného dědice a že možnost disponovati a pořizovati o dalších $\frac{3}{4}$ jmění nastala později, rozhodně však před smrtí zůstavitelovou. Je-li tomu tak, posoudil soud správně ustanovení § 778 o. z., když uznal závěť

za neplatnou, protože v ní nebylo na jedinou nepominutelnou dědičku, nezl. Jiřinu P., narozenou až později po zřízení závěti, pamatováno. Nestačí, jak míní odvolání, že později bylo jaksi postaráno o nepominutelnou dědičku tím, že zůstavitel, nabyv disposičního práva k celému jmění, ponechal žalované $\frac{1}{4}$, takže žalující strana, protože k dalším opatřením se strany zůstavitelovy nedošlo, dědí po zákonu zbývající tři čtvrtiny. Není ovšem vyloučeno, že zůstavitel, když později nabyl práva disponovati celým jměním a když se mu narodila dcera, nechtěl měnit již nic na poslední vůli, shledav snad tuto lidsky spravedlivou, když i v tom případě by zůstalo dceři $\frac{9}{16}$ (devět šestnáctin) pozůstalosti. Ale tu by šlo o pouhé dohady, které nejsou závazné, když zůstavitel neprojevil svoji vůli ani v závěti původní, ani později formou potřebnou pro poslední pořízení. Podle § 778 obč. zák. nelze v tom případě, že se zůstavitelovi narodí později jediný nepominutelný dědic, poslední vůli pokládati za neplatnou jen tehdy, když bylo pamatováno na nepominutelného dědice jakkoliv, ale musí to býti aspoň naznačeno již v poslední vůli. Tedy, i když nepominutelná dědička v tomto případě jako zákonná dědička ke zbytku jmění fakticky něco z pozůstalosti obdržela, nelze z této teprve dodatečně nastalé a v době testamentu nepředvídané okolnosti nic usuzovati, neboť v § 778 obč. zák. uvedený výraz »für den keine Vorkehrung getroffen wurde«, dlužno vykládati ex tunc, tudíž tak, že má jíti o opatření, učiněné v závěti samé anebo aspoň tam naznačené. Neplatnost závěti pak nastává právě proto, že zůstavitel v závěti samé s nepominutelným dědicem a jeho obdařením vůbec nepočítal, a tato okolnost pro daný případ plyne přímo ze závěti ze dne 21. ledna 1920.

Nejvyšší soud zamítl žalobu.

D ů v o d y:

Napadený rozsudek uvádí jako okolnosti nesporné, že v době poslední vůle ze dne 21. ledna 1920 zůstavitel Josef P. mohl pořizovati pouze o jedné čtvrtině svého jmění, že tehdy neměl dědice nepominutelného a že možnost disponovati a pořizovati o dalších třech čtvrtinách jmění nastala později, rozhodně však před jeho smrtí. Správnost tohoto obsahu napadeného rozsudku připouští jak žalovaná v dovolání, tak i žalobkyně v dovolací odpovědi. Žalobkyně domáhá se tedy neplatnosti závěti, kterou však zůstavitel nepořídil o celém svém jmění, nýbrž jen o jedné čtvrtině. Zdali lze i v takovém případě užití předpisu § 778 obč. zák., není v zákoně výslovně uvedeno. Má-li se dojíti k správnému vyřešení této otázky, nelze se obmeziti toliko na výklad § 778 obč. zák., nýbrž nutno vycházeti s hlediska širšího. Jednou z hlavních zásad práva dědického je t. zv. favor testamenti, t. j. vůli zůstavitelově sluší, pokud možno, zjednati průchod (§§ 558, 655, 698, 700, 706 a 817), v pochybnosti jest uznati na platnost posledního pořízení, nikoliv na jeho neplatnost (Rouček-Sedláček III, s. 74). Naproti tomu chrání se nepominutelní dědici, kterými jsou toliko potomci a předci zůstavitelovi, tím způsobem, že zůstavitel musí na ně v posledním pořízení pamatovati dědickým podílem, který se nazývá povinným dílem (§§ 729, 762 a 764

obč. zák.). Nepominutelný dědic, který byl vyděděn bez podmínek, předepsaných v §§ 768 až 773 obč. zák., nebo byl zkrácen na čisté částce povinného dílu, má právní prostředky, uvedené v §§ 775 a násl.; a to zpravidla může žádati povinný díl (§§ 775 a 776), někdy dědický podíl (§ 777), v případě § 778 dokonce zvrácení poslední vůle. Při tom však nelze přehlédnouti ustanovení § 727 obč. zák., který jedná o případech zákonné dědické posloupnosti. Podle nich nastane dědická zákonná posloupnost, zcela nebo částečně, nezanechal-li zemřelý platně prohlášení poslední vůle, nepořídil-li v něm o celém svém jmění; nepamatoval-li náležitě na osoby, kterým byl podle zákona povinen zanechati dědický podíl; nebo jestli povolani dědicové nechtějí nebo nemohou přijmouti dědictví. Teprve uváží-li se všechny řečené zákonné předpisy, lze přikročiti k výkladu druhé věty § 778 obč. zák., která zní takto: »Dostane-li bezdětný zůstavitel teprve po tom, když projevil svoji poslední vůli, nepominutelného dědice, pro něhož není učiněno žádné opatření («für den keine Vorkehrung getroffen ist»), zapraví se jen odkazy, určené pro veřejné ústavy, k odměně za vykonané služby nebo ke zbožným účelům poměrně v částce nepřevyšující jednu čtvrtinu čisté pozůstalosti, všechna ostatní ustanovení poslední vůle však pozbudou úplně moci«. Ze srovnání tohoto předpisu s ustanoveními nahoře uvedenými plyne, že zmíněného předpisu druhé věty § 778 obč. zák. (Testamentum agnatione rumpitur) lze bez výhrady užití jen tehdy, pořídil-li zůstavitel poslední vůli o celém svém jmění [srov. Zeiller, II díl, s. 791 (1)]. Domáhá-li se však nepominutelný dědic neplatnosti poslední vůle, kterou zůstavitel pořídil pouze o části svého jmění, jest podle okolností konkrétního případu posouditi, zda lze, hledíc na celou situaci, říci, že nebylo na nepominutelného dědice pamatováno. Uváží-li se v projednávané věci, že zůstavitel po narození tohoto dítěte (24. října 1925) žil ještě téměř 12 let (zemřel 8. dubna 1937) a přes to nepokládal za potřebné svoje majetkoprávní poměry jinak upravit pro případ své smrti, jest z toho usouditi, že pro nezletilou Jiřinu P-ovou učinil opatření, a to kladné, že na ni pamatoval; neboť zůstavitel tím umožnil, že co do tří čtvrtin celé pozůstalosti nastává zákonná posloupnost, k níž jest nezl. Jiřina P. vedle své matky Štěpánky P. (§ 757 obč. zák.) povolána jako zákonná dědička. Rozhodnutí č. 11655 Sb. n. s. nelze v ostatních směrech použití na souzený spor, poněvadž v onom případě byla poslední vůle ustanovena manželka universální dědičkou.

Čís. 17509.

Uznal-li žalovaný ve smíru otcovství k nemanželskému dítěti bez prejudice pro spor a byl-li tento smír za souhlasu stran i poručenského soudu zrušen, nejde o bezpodmínečné uznání otcovství ve smyslu § 16 I. dílčí novely k obč. zák.

O uznání otcovství a placení výživného jest rozhodnutí pořadem práva.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1939, Rv I 1230/39.)